

Förundersökning nedlagd

Åklagare lägger ner förundersökningen om vållande till en sjuårig pojkes död. Barnet var utom bot och läkarna har inte begått något brott.

Vid jultid förra året dog en sjuårig pojke på Astrid Lindgrens barnsjukhus i en ovanlig och komplicerad tumörsjukdom. Föräldrarna ansåg att behandlingen avslutats trots att pojkens liv skulle kunnat räddas. De gjorde en polisanmälan där de likställde en läkares beslut att inte sätta in bland annat respiratorbehandling med mord. Åklagare inledde en förundersökning om vållande till annans död och begärde in ett yttrande från Socialstyrelsens rättsliga råd. Från yttrandet framgår att man möjligtvis kunnat förlänga pojkens liv med någon eller högst några dagar med invasiv respiratorbehandling i kombination med inotropa läkemedel och dialys, men att barnet var utom bot och ingen åtgärd hade kunnat förhindra hans död. Åkla-

Foto: Medicinsk Bild, Karolinska

garen skriver i sitt beslut att lägga ner förundersökningen att inget har framkommit under utredningen som ger anledning att anta att någon begått brott som hör under allmänt åtal.

Föräldrarna anmälde också flera av de inblandade läkarna till HSN, där fallet har vilat i avvaktan på resultatet av polisutredningen. Hinner inte HSN handlägga ärendet före årsskiftet, då den nya patientsäkerhetslagen träder i kraft, tar Socialstyrelsen över handläggningen enligt den nya lagstiftningen.

Sara Gunnarsdotter

Svårt att få till ordentlig uppföljning i semestertider

Symtom som tyder på biverkningar från läkemedel eller annan behandling ska följas upp. Det anser Socialstyrelsen, som också saknar såväl uppföljning som »krisplan« för en suicidal patient. (Soc 9.3.1-30620/2010)

En man behandlades med flupentixol. Till att börja med mätte patienten bra av behandlingen, men efter ett drygt halvår ökade ångesten och dosen höjdes. Efter ytterligare några månader lades mannen in akut på grund av självmordstankar och -planer. Trots ECT och behandling med duloxetin uppgav patienten några månader efter utskrivning att han hade självmordstankar varje dag. Dessutom besvärades han av illamående, yrsel, orkeslöshet och dålig matlust. Han lades in igen. Vid återbesök efter utskrivning uppgav patienten för kurator att han mätte bättre, ingen suicidrisk bedömdes föreligga. Vid ett besök hos psykiater några dagar senare beskrev patienten att han fortfarande besvärades av illamående och även diarré. Dessutom hade minnet blivit mycket sämre. Suicidrisken bedömdes som låg-måttlig. Läkemedelsdoserna ökades på. Några dagar senare uppgav patienten för kurator att han mätte mycket illa senaste veckan och

kräkts. Han hade inte kunnat få i sig fast föda. En sjuksköterska tog därefter telefonkontakt med patienten och hänvisade honom att söka till medicinakut eller psykiatrisk jourmottagning. Vid ett telefonsamtal några dagar senare uppmanades patienten att söka vårdcentralen på grund av samma symtom som tidigare. En dryg vecka senare begick patienten självmord.

Vårdgivaren har gjort en anmälan enligt lex Maria. Den verksamhetsansvariga har angett att bemanningen var låg och kontinuiteten dålig på grund av semester-tider och brist på specialistläkare.

Socialstyrelsen skriver i sitt beslut att det inte fanns någon vårdplan redovisad i journalen och att ärendet hanterats genom hänvisningar till andra verksamheter utan uppföljning. Det fanns heller ingen »krisplan« om patienten skulle bli sämre. Socialstyrelsen påpekar att läkemedelsordinationerna är så ojämnt dokumenterade i journalen att de inte är möjliga att följa. Socialstyrelsen anser att man borde ha gjort en akut uppföljning av de biverkningsliknande symtomen i form av kräkningar, diarré och illamående. Socialstyrelsen skriver också att eftersom försämrade minnet tillkommit efter ECT borde även detta ha värderats. ■

Ingen uppföljning av effekter och bieffekter av ECT

Patienten upplevde så stora minnes-svårigheter efter ECT att elbehandling- en avbröts. Trots det utreddes inte besvären ordentligt förrän mer än två år efteråt. (Soc 44-13644/2009)

En kvinna hade haft långvarig kontakt med psykiatrin och läkemedelsbehandlats för bipolär sjukdom och nedstämdhet. När hon trots medicineringen drabbades av ångest och depression önskade hon ECT, något som man också fattade beslut om. Efter sedvanliga rutinundersökningar genomfördes den första behandlingen. Efter den tredje behandlingen, några dagar senare, kontaktade patientens dotter sjukvården och ville få modern inlagd eftersom hon bara satt och inte orkade ta sig för någonting. Ett par dagar senare fick kvinnan trots det sin fjärde behandling. En sköterska som lovat ringa kvinnan efter behandlingen fick inget svar, men behandling nummer fyra och fem genomfördes som planerat inom loppet av ytterligare en knapp vecka. Dottern hörde åter av sig och informerade en sjuksköterska om att modern var förvirrad, avskämd och hade stora minnesstörningar efter den femte behandlingen dagen innan. Trots det planerades för fortsatt ECT. En överläkare beslutade dock att avsluta behandlingen innan fler ECT hade genomförts.

Efter en enskild anmälan har Socialstyrelsen granskat fallet.

I journalanteckningarna finns noterat att patienten flera gånger klagat på minnesstörningar till följd av ECT och begärt att dessa skulle utredas. Femton månader efter att elbehandlingen hade avslutats gjordes ett Mini mental test och efter ytterligare ett år en mer omfattande utredning av patientens kognitiva funktioner.

Socialstyrelsen skriver i sitt beslut att det är anmärkningsvärt att inte verksamheten tidigare utredde patientens upplevda minnessvikt trots att patienten själv och med hjälp av anhöriga informerat sjukvården om sina besvär. Socialstyrelsen noterar också att ingen utvärdering av ECT gjordes inför beslutet att avbryta behandlingen. ■

»Dottern hörde åter av sig och informerade en sjuksköterska om att modern var förvirrad, avskämd och hade stora minnesstörningar ...«